

NAZARENKO proti Rusku (č. 39438/13)

Rozsudek z 16. července 2015

Úplné a automatické vyloučení stěžovatele ze života a výchovy jeho dítěte poté, co bylo zjištěno, že není jeho biologický otec. Stěžovateli a jeho ženě se během jejich manželství narodila dcera A. pár se později rozvedl a oba rodiče se podíleli i nadále na výchově dítěte. Na základě žádosti stěžovatele bylo zjištěno, že není biologickým otcem dítěte. Ačkoli bylo zřejmé, že staral o dítě po dobu pěti let, byla mu odebrána všechna rodičovská práva, včetně práva udržovat kontakt s dcerou. Jeho jméno bylo z rodného listu vymazáno a rodné jméno bylo změno. Vnitrostátní právo nestanovilo žádné výjimky, které by umožnily stěžovateli, v případě neexistence jakékoli biologické vazby s dítětem, udržovat s ním určitou formu vztahu.

Stěžovatel se na ESLP obrátil s námitkou porušení článku 8 Úmluvy.

ESLP neměl pochybnosti o tom, že mezi stěžovatelem a dítětem existovalo silné emoční pouto a že jejich vztah spadal pod ochranu článku 8 Úmluvy. Byl znepokojen rigiditou ruského právního systému týkajícího se úpravou rodičovských vztahů. Vláda v tomto smyslu přitom neuvedla žádný důvod, proč by mělo být „nezbytné v demokratické společnosti“ zakotvit neměnný seznam osob, jež mohly udržovat kontakt s dítětem, a nepřipustit v tomto ohledu žádné výjimky. ESLP nebyl přesvědčen o tom, že by nejlepší zájmy dítěte ve sféře práv styku mohly být skutečně dodrženy pouhým právním předpokladem. Podle jeho názoru spravedlivou rovnost práv všech dotčených osob vyžadovala zkoumání dané situace. Jinými slovy, článek 8 Úmluvy mohl být interpretován tak, že vyžaduje na členských státech povinnost zkoumat případ od případu, zda bylo v nejlepším zájmu dítěte, aby udržovalo vztah s jiným člověkem, ať už byl v biologickém vztahu či nikoli, který se o něj staral po dostatečně dlouhou dobu. Odepřením stěžovateli jeho práva na styk s A. bez jakéhokoli zkoumání, zda je to v jejím nejlepším zájmu, Rusko nedostalo své povinnosti. Člověk, který dítě po určitou dobu vychovával jako vlastní, by neměl být zcela vyloučen ze života dítěte poté, co bylo zjištěno, že není jeho biologickým otcem, ledaže by k tomu byly relevantní důvody opírající se o nejlepší zájem dítěte. Tak tomu však v projednávaném případě nebylo. ESLP tak konstatoval, že došlo k porušení ustanovení článku 8 Úmluvy.